

УДК 343 (477)

DOI <https://doi.org/10.32689/2522-4603.2022.1.8>**Світлана ЛІНЕНКО**

аспірант кафедри кримінального права, процесу і криміналістики, Міжнародний гуманітарний університет, вул. Фонтанська дорога, 33, м. Одеса, Україна, 65000, sveta6942@ukr.net

Svitlana LINENKO

Postgraduate Student at the Department of Criminal Law, Process and Criminology, International Humanitarian University, Fontanska road str., 33, Odesa, Ukraine, 65000, sveta6942@ukr.net

ВЗАЄМОДІЯ ЯК СПОСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ СЛІДЧИХ ТА ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ ЩОДО ВСТАНОВЛЕННЯ МІСЦЕПЕРЕБУВАННЯ ОСІБ, ЯКІ ПЕРЕХОВУЮТЬСЯ ВІД ОРГАНІВ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

INTERACTION AS A WAY OF IMPLEMENTING THE ACTIVITIES OF INVESTIGATIVE AND OPERATIONAL DEPARTMENTS IN ORDER TO ESTABLISH THE RESIDENCE OF PERSONS WHO WERE PRESENT

У статті здійснено теоретичне обґрунтування сутності взаємодії як способу реалізації діяльності слідчих та оперативних підрозділів щодо встановлення місцеперебування осіб, які переховуються від органів досудового розслідування.

Визначено, що взаємодія як спосіб реалізації діяльності слідчих та оперативних підрозділів щодо встановлення місцеперебування осіб, які переховуються від органів досудового розслідування – це врегульована нормами чинного кримінального процесуального законодавства, погоджена за метою, часом і місцем діяльності слідчих та оперативних підрозділів, спрямована на реалізацію заходів щодо встановлення місцеперебування осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, з метою притягнення осіб, підозрюваних у вчиненні кримінальних правопорушень, до кримінальної відповідальності.

Акцентовано увагу на тому, що у процесі такої взаємодії зазначені суб'єкти справляють взаємний вплив один на одного і на суспільні відносини, опосередковані існуванням кримінальних правопорушень, з метою притягнення осіб, підозрюваних у вчиненні кримінальних правопорушень, до кримінальної відповідальності, та покращання якості здійснення досудового розслідування у кримінальному провадженні шляхом найбільш доцільного поєднання сил, засобів і методів, властивих цим суб'єктам.

З'ясовано, що серед принципів взаємодії як способу реалізації діяльності слідчих та оперативних підрозділів щодо встановлення місцеперебування осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, необхідно, насамперед, виокремлювати: 1) принцип швидкого, повного та неупередженого розслідування кримінальних правопорушень; 2) принцип самостійності слідчого (дознавача) в процесуальній діяльності, втручання в яку осіб, що не мають на те законних повноважень, забороняється; 3) принцип оптимального використання наявних можливостей органів досудового розслідування та оперативних підрозділів у запобіганні, виявленні та розслідуванні кримінальних правопорушень; 4) принцип дотримання загальних засад кримінального провадження; 5) принцип забезпечення нерозголошення даних досудового розслідування.

Ключові слова: досудове розслідування, взаємодія, оголошення в розшук, оперативно-розшукове забезпечення, органи досудового розслідування, підозрюваний, розшук підозрюваного, слідчий.

The article provides a theoretical justification of the essence of interaction as a way to implement the activities of investigative and operational units to establish the whereabouts of persons hiding from the pre-trial investigation.

It is determined that interaction as a way to implement the activities of investigative and operational units to establish the whereabouts of persons hiding from the pre-trial investigation authorities – is regulated by the current criminal procedure legislation, coordinated by purpose, time and place of activities of investigative and operational units, aimed at implementing joint measures to establish the whereabouts of persons hiding from pre-trial investigation, in order to attract suspects to criminal offenses. criminal liability.

Emphasis is placed on the fact that in the process of such interaction these entities have a mutual influence on each other and on public relations mediated by the existence of criminal offenses, in order to bring persons suspected of committing criminal offenses to criminal responsibility and improve the quality of pre-trial investigation in criminal proceedings by the most appropriate combination of forces, means and methods inherent in these entities.

It was found that among the principles of cooperation as a way to implement the activities of investigative and operational units to establish the whereabouts of persons hiding from pre-trial investigation, it is necessary to highlight: 1) the principle of rapid, complete and impartial investigation of criminal offenses; 2) the principle of

independence of the investigator (investigator) in procedural activities, interference in which persons who do not have legal authority is prohibited, 3) the principle of optimal use of available capabilities of pre-trial investigation and operational units of the National Police of Ukraine in preventing, detecting and investigating criminal offenses; 4) the principle of observance of the general principles of criminal proceedings; 5) the principle of ensuring non-disclosure of pre-trial investigation data.

Key words: *pre-trial investigation, interaction, wanted list, operative-search support, bodies of pre-trial investigation, suspect, search of suspect, investigator.*

Результативність притягнення особи, підозрюваної у вчиненні кримінального правопорушення, до кримінальної відповідальності, залежить, насамперед, від якості упорядкування, взаємозв'язку, узгодженості спільних дій системи органів кримінальної юстиції, відповідної підпорядкованості та маневру силами і засобами. Що дозволяє говорити про особливості взаємодії як способу реалізації діяльності органів кримінальної юстиції у специфічній сфері, яка пояснюється своєрідністю функцій тих чи інших органів, яких пов'язано із запобіганням злочинності, а також вжиттям заходів, спрямованих на розслідування та розкриття вчинених злочинів, викриття винних осіб і притягнення їх до відповідальності і забезпечення правильного застосування закону.

Разом із тим, незмога установити місцеперебування осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, виключає можливість проведення досудового розслідування та судового розгляду, притягнення винних осіб до кримінальної відповідальності [7, с. 25]. Зважаючи ж на конкретну сферу суспільних відносин, яка опосередковує специфікацію взаємодії як способу реалізації діяльності щодо встановлення місцеперебування осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, вбачається необхідним теоретичне обґрунтування сутності взаємодії слідчих та оперативних підрозділів при оголошенні в розшук підозрюваного. Вказане, як видається, дозволить більш детально здійснити аналіз теоретико-правових засад розшуку підозрюваного, які, у свою чергу, характеризують не тільки якість організації національної системи органів кримінальної юстиції, а й якість законодавчих новацій та змін практики здійснення кримінального провадження у процесі широкомасштабного та ефективного реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів [22], ефективного розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства [23] задля практичного утвердження і реалізації принципу верховенства права. А отже, теоретична та практична значимість проведеного дослідження не викликає сумнівів.

Ступінь розробленості проблеми. Деякі аспекти проблематики взаємодії слідчих та

оперативних підрозділів щодо встановлення місцеперебування осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, стали предметом досліджень вітчизняних вчених: О.П. Бойка, А.Г. Гаркуші, Н.В. Гуменної, А.В. Дунаєвої, О.В. Захарченка, І.І. Йовенка, О.В. Калиновського, О.Ф. Кобзаря, Є.О. Наливайка, В.В. Рогальської, Б.В. Романюка, Л.Д. Удалової, О.В. Фараон, Н.П. Черняк та ін. Проте, незважаючи на значну кількість наукових праць, саме теоретичне обґрунтування взаємодії слідчих та оперативних підрозділів щодо встановлення місцеперебування осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, потребує наукового осмислення.

Мета дослідження. Метою дослідження є теоретичне обґрунтування взаємодії слідчих та оперативних підрозділів як способу реалізації діяльності щодо встановлення місцеперебування осіб, які переховуються від органів досудового розслідування.

Виклад основного матеріалу. Специфіка взаємодії як способу реалізації діяльності органів кримінальної юстиції обумовлена сферою суспільних відносин – сферою кримінального судочинства. При цьому, хоча взаємодія і стала істотною складовою процесу реалізації повноважень системи органів кримінальної юстиції, від якої багато в чому залежить ефективне здійснення функцій та завдань кримінального судочинства, вказана правова категорія залишається однією з найменш досліджених в юридичній науці.

Разом із тим, системний комплексний аналіз специфіки взаємодії слідчих та оперативних підрозділів щодо встановлення місцеперебування осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, дозволяє окреслити ряд проблемних питань, основними серед яких є:

третіювання комплексного характеру взаємодії як способу реалізації діяльності органів кримінальної юстиції та її кінцевої мети – запобігання злочинності, а також вжиття заходів, спрямованих на розслідування та розкриття вчинених злочинів, викриття винних осіб і притягнення їх до відповідальності та забезпечення правильного застосування закону;

ускладнення процесу організації взаємодії, пов'язане зі значною кількістю органів

кримінальної юстиції, діяльність яких спрямовано на забезпечення запобігання злочинності, а також вжиття заходів, спрямованих на розслідування та розкриття вчинених злочинів, викриття винних осіб і притягнення їх до відповідальності і забезпечення правильного застосування закону, що призводить до дублювання та паралелізму;

неоднакове розуміння сутності взаємодії як способу реалізації діяльності органів кримінальної юстиції, її призначення, форм та методів, що пояснюється, насамперед, не тільки відсутністю легального визначення вказаного поняття, а й відсутністю комплексних наукових досліджень правової природи самого феномену взаємодії.

ототожнення категорій «взаємодія» та «співробітництво» у правовій науці.

Охарактеризувати сутність та специфіку взаємодії слідчих та оперативних підрозділів при оголошенні в розшук підозрюваного як способу реалізації діяльності слідчих та оперативних підрозділів щодо встановлення місцеперебування осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, допоможе звернення до існуючих підходів трактування поняття «взаємодія». Так, у словнику російської мови під. ред. Н.Ю. Шведової термін «взаємодія» тлумачиться як: «взаємний зв'язок двох явищ або взаємна підтримка» [26, с. 65]. Великий тлумачний словник сучасної української мови за редакцією В.Т. Бусела визначає взаємодію як взаємний зв'язок між предметами в дії, а також погоджену дію між ким – чим-небудь [2, с. 85]. Під взаємодією також пропонується розуміти співдію, співдіяння [28, с. 75].

Разом із тим, в словниковій літературі термін «взаємодія» досить часто (як і термін «координація»), визначається через «погодженість» чи «узгодження» – дію за значенням «узгоджувати», надавати відповідність будь-чому, єдності із чим-небудь, встановлювати відповідність, єдність між чимось» [13, с. 106]. Однак вбачається, узгодженість дій не є аналогом взаємодії, оскільки остання передбачає наявність прямих та зворотних зв'язків (разом із тим, сутність взаємодії полягає в узгоджених у просторі та часі спільних діях учасників, які вирішують загальні завдання та надають допомогу один одному в процесі їх виконання (ініціатором у такому разі можуть бути як один, так і декілька учасників спільної діяльності) [25, с. 19–27]. Крім того, при вирішенні питання про сутність та специфіку взаємодії слідчих та оперативних підрозділів при оголошенні в розшук підозрюваного, слід відрізнити поняття «взаємодія» та «координа-

ція», адже мета координації – створення відповідного режиму відносин між суб'єктами, за якого виконання ними узгоджених задач досягається з найменшими витратами сил, засобів та часу; у той час як мета взаємодії – здійснення окремих узгоджених дій, спрямованих на досягнення певного результату.

В даному аспекті заслуговує на увагу позиція В.П. Пивненка, який вказує, що координація є функцією одного із суб'єктів системи, а взаємодія – принципом діяльності, засобом їх контактів із суб'єктами інших служб та підрозділів [11, с. 159].

Як філософська категорія, поняття «взаємодія» відображає процеси впливу об'єктів один на одного, їх взаємну зумовленість та породження одним об'єктом іншого [27, с. 216]. При цьому, вбачається, філософське трактування поняття «взаємодія», передусім, спрямовує на те, що відповідні процеси взаємодії визначають структурну організацію системи та порядок її об'єднання поряд з іншими об'єктами в систему більшого розміру [5, с. 15].

Разом із тим, досліджуючи позицію О.Ф. Долженкова, приходимо до висновку, що існує декілька моделей побудови взаємодії в системі: 1) кожний елемент як складова системи здійснює свою роботу незалежно від іншого (спільно-індивідуальна діяльність); 2) загальне завдання виконується послідовно кожним елементом, частиною системи (спільно-послідовна діяльність); 3) завдання виконує безпосередньо кожний елемент, частина системи (спільно-взаємодіюча діяльність) [3, с. 231].

Деякі з науковців стверджують, що «взаємодія» є комплексом спільних або погоджених за місцем і часом дій оперативних підрозділів з вирішення певних завдань у боротьбі зі злочинністю спільними зусиллями [1, с. 139–140]. У розумінні О.М. Бандурки, взаємодія як комплекс слугує боротьбі зі злочинністю саме спільними зусиллями кількох суб'єктів.

Що стосується управлінського аспекту, то взаємодію можна розглядати як форму зв'язку елементів системи, за допомогою якої вони, взаємно доповнюючи один одного, створюють умови для успішного функціонування всієї системи в цілому. При цьому, взаємодія як управлінська категорія виявляється не тільки у внутрішньо організаційній діяльності системи, але і в зовнішніх її функціях [12, с. 500]. Водночас, деякі вчені дотримуються думки, що взаємодія є і управлінською функцією, яку спрямовано на переведення системи від індивідуальної до спільної,

узгодженої за місцем, часом і метою діяльності, і процесом обміну інформацією [24, с. 59].

В.К. Звирбуль визначає взаємодію як будь-яку узгоджену діяльність державних органів та громадських організацій щодо виконання спільних завдань [4, с. 144].

Натомість, як видається, найбільш поширеним є бачення представників військової науки, які під взаємодією розуміють «узгодження (координацію) за метою, місцем і часом дій» [8, с. 366]. Слід вказати, що саме такого підходу до поняття взаємодії дотримуються більшість дослідників, які тією чи іншою мірою вивчали проблеми взаємодії у сфері охорони громадського порядку.

Необхідно вказати, що подібний підхід простежується і в Міжнародній поліцейській енциклопедії, автори якої пропонують під взаємодією розуміти основу на законі та підзаконних актах, спільну або погоджену за місцем і часом у певних межах діяльність оперативних підрозділів між собою та з іншими підрозділами і службами, що здійснюється відповідно до їхньої компетенції та є спрямованою на виявлення і припинення злочинів, нейтралізацію причин та умов, які сприяють їх вчиненню [9, с. 82].

Водночас, якщо більш ширше розглядати поняття «взаємодія», то під взаємодією необхідно розуміти сумісну роботу двох чи більше підрозділів (працівників), не підпорядкованих по службі, для концентрації сил, засобів і здійснення таких спільних заходів, вибір таких тактичних прийомів або їх комбінації, які найкраще забезпечують виконання завдань у винятково короткі терміни, силами і засобами, що є в розпорядженні суб'єктів взаємодії, із найменшими їх витратами при безумовному дотриманні чинного законодавства [10, с. 354]. Вказане визначення містить характерні ознаки взаємодії: це сумісна робота (спільна діяльність); наявність не менше двох суб'єктів взаємодії; проявляється через концентрацію сил та засобів за допомогою відповідних спільних заходів; досягнення найбільш ефективних результатів у роботі в короткий термін та з найменшою витратою сил та засобів; обов'язкове дотримання вимог закону.

Проаналізувавши міркування наукового співтовариства, доходимо висновку, що загальними ознаками, які включаються авторами до поняття взаємодії є те, що вона: є різновидом діяльності; передбачає наявність декількох (не менше двох) суб'єктів (учасників); а також характеризується змістом вирішуваних задач. Однак необхідно відзначити

і неоднозначність оцінки таких ознак взаємодії, як: нормативна (законодавча) урегульованість; рівноправність чи нерівноправність суб'єктів взаємодії (їх організаційна підпорядкованість); погодженість заходів за часом, місцем, метою та засобами; спільність заходів; спрямованість взаємодії; систематичність та стійкість зв'язків при взаємодії.

Спеціалізуючи сказане до предмета нашого дослідження, можемо стверджувати, що взаємодія є істотною складовою процесу реалізації діяльності щодо встановлення місцеперебування осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, від якої багато в чому залежить ефективне здійснення функцій та завдань кримінального судочинства.

Отже, як уявляється, взаємодія слідчих та оперативних підрозділів при оголошенні в розшук підозрюваного як спосіб реалізації діяльності щодо встановлення місцеперебування осіб, які переховуються від органів досудового розслідування – це врегульована нормами чинного кримінального процесуального законодавства, погоджена за метою, часом і місцем діяльність слідчих та оперативних підрозділів, спрямована на реалізацію спільних заходів щодо встановлення місцеперебування осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, з метою притягнення осіб, підозрюваних у вчиненні кримінальних правопорушень, до кримінальної відповідальності. У процесі такої взаємодії зазначені суб'єкти справляють взаємний вплив один на одного і на суспільні відносини, опосередковані існуванням кримінальних правопорушень, з метою притягнення осіб, підозрюваних у вчиненні кримінальних правопорушень, до кримінальної відповідальності, та покращання якості здійснення досудового розслідування у кримінальному провадженні шляхом найбільш доцільного поєднання сил, засобів і методів, властивих цим суб'єктам.

Слід вказати, що законодавче закріплення вищенаведеного поняття матиме низку позитивних моментів:

по-перше, взаємодія як спосіб реалізації діяльності слідчих та оперативних підрозділів щодо встановлення місцеперебування осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, набуде більш ґрунтовної правової основи, адже на теперішній час хоча така взаємодія і має місце, але її ефективність досить часто ґрунтується на особистих взаємозв'язках слідчих та оперативних підрозділів та залежить від бажання того чи іншого виконавця;

по-друге, істотно скоротиться час виконання запитів у тій чи іншій проблемній

ситуації, пов'язаній зі встановленням місцеперебування осіб, які переховуються від органів досудового розслідування;

по-третє, з'являться законні підстави для притягнення несумлінних виконавців до відповідальності за неякісне виконання чи невиконання тих чи інших задач та доручень щодо встановлення місцеперебування осіб, які переховуються від органів досудового розслідування.

Розглядаючи проблематику взаємодії слідчих та оперативних підрозділів щодо встановлення місцеперебування осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, слід акцентувати увагу на тому, що відповідно до положень ст. 281 Кримінального процесуального кодексу України, якщо під час досудового розслідування місцезнаходження підозрюваного невідоме або він виїхав та/або перебуває на тимчасово окупованій території України чи за межами України та не з'являється без поважних причин на виклик слідчого, прокурора за умови його належного повідомлення про такий виклик, слідчий, прокурор оголошує розшук такого підозрюваного [6]. При цьому, у разі, коли досудове розслідування не зупиняється, оголошення розшуку підозрюваного здійснюється шляхом винесення слідчим або прокурором окремої постанови. Якщо ж одночасно з оголошенням розшуку підозрюваного приймається рішення про зупинення досудового розслідування, то про розшук підозрюваного вказується у постанові про зупинення досудового розслідування. І в цьому аспекті варто вказати, що відповідно до положень п. 2 ч. 1 ст. 280 Кримінального процесуального кодексу України, оголошення в розшук підозрюваного є однією з підстав для зупинення досудового розслідування [6]. Зазначимо, що у контексті оновлених нормативних приписів, зупинене досудове розслідування відновлюється постановою слідчого, прокурора, якщо підстави для його зупинення перестали існувати (у тому числі, місцезнаходження підозрюваного встановлено).

Відмітимо, що подібні положення містяться і в Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні, відповідно до якої у разі, якщо підозрюваний переховується від органів досудового розслідування з метою ухилення від кримінальної відповідальності і його місцезнаходження невідоме, слідчий (дознавач) виносить постанову про зупинення досудового розслідування, яка погоджується прокурором. Якщо

досудове розслідування не зупиняється, слідчий (дознавач) виносить окрему постанову про оголошення розшуку підозрюваного та вживає заходів з його розшуку [17].

Слід вказати, що у день прийняття такого процесуального рішення слідчий (дознавач) доповідає про оголошення розшуку підозрюваного керівникові органу досудового розслідування (дознавця) для їх погодження та подальшого направлення керівникові територіального органу, підрозділу поліції або міжрегіонального територіального органу Національної поліції України або його територіального (відокремленого) підрозділу, який здійснює оперативне супроводження кримінального провадження або матеріали діяльності якого стали підставою для початку кримінального провадження, для організації розшуку підозрюваного. Зазначені матеріали повинні містити витяг із Єдиного реєстру досудових розслідувань, копії письмового повідомлення про підозру, постанови про оголошення розшуку підозрюваного або постанови про зупинення досудового розслідування, ухвали слідчого судді про дозвіл на затримання з метою приводу, довідку про особу або копію документа, який посвідчує особу.

Разом із тим, аналіз нормативно-правового матеріалу дає змогу стверджувати, що перед тим, як оголосити підозрюваного у розшук, слідчий, прокурор зобов'язаний вжити заходів щодо встановлення його місцезнаходження. Якщо ж у результаті вжитих заходів місцезнаходження підозрюваного встановити не вдалося, оголошується його розшук. При цьому, до матеріалів досудового розслідування приєднуються документи, які свідчать про те, що підозрюваний переховується і його місцезнаходження невідоме, а саме: підтвердження про отримання підозрюваним повістки про виклик (у порядку ст. 133 Кримінального процесуального кодексу України); ухвала про здійснення приводу підозрюваного і результати її виконання (відповідно до вимог ст.ст. 140–143 Кримінального процесуального кодексу України); протоколи допитів, інших слідчих (розшукових), негласних слідчих (розшукових) дій, яких було проведено з метою встановлення місцезнаходження підозрюваного; довідки (з місця роботи, навчання, медичного закладу) тощо [6].

Додатково зауважимо, що за наявності достовірної інформації про наміри підозрюваного, до якого застосовано запобіжний захід, не пов'язаний із триманням під вартою, переховуватися від органів досудового розслідування, працівник оперативного підрозділу складає мотивований рапорт, який

доповідає слідчому для прийняття ним рішення про проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій, спрямованих на перевірку та фіксацію протиправних дій, та можливість змінити заповісний захід на більш суворий у порядку, встановленому Кримінально процесуальним кодексом України [17, п. 1 Р. 7].

Якщо вести мову про суб'єктів взаємодії як способу реалізації діяльності щодо встановлення місцеперебування осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, то слід відзначити, що аналіз правових приписів ст. 5 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» дає чітке уявлення щодо кола суб'єктів, яких наділено повноваженнями щодо здійснення оперативно-розшукової діяльності. Так, відповідно до положень вказаної норми, оперативно-розшукова діяльність здійснюється оперативними підрозділами: Національної поліції – підрозділами кримінальної та спеціальної поліції; Державного бюро розслідувань – оперативними, оперативно-технічними, внутрішнього контролю, забезпечення особистої безпеки; Служби безпеки України – контррозвідкою, військовою контррозвідкою, захисту національної державності, підрозділом контррозвідувального захисту інтересів держави у сфері інформаційної безпеки, оперативно-технічними, внутрішньої безпеки, оперативного документування, боротьби з тероризмом і захисту учасників кримінального судочинства та працівників правоохоронних органів; Служби зовнішньої розвідки України – агентурної розвідки, оперативно-технічними, власної безпеки; Державної прикордонної служби України – розвідувальним органом центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони державного кордону (агентурної розвідки, оперативно-технічним, власної безпеки), підрозділами забезпечення внутрішньої безпеки та власної безпеки, оперативного документування, оперативно-розшуковими та оперативно-технічними; управління державної охорони – підрозділом оперативного забезпечення охорони виключно з метою забезпечення безпеки осіб та об'єктів, щодо яких здійснюється державна охорона; органів і установ виконання покарань та слідчих ізоляторів Державної кримінально-виконавчої служби України; розвідувального органу Міністерства оборони України – оперативними, оперативно-технічними, власної безпеки; Національного антикорупційного бюро України – детективів, оперативно-технічними, внутрішнього контролю; Бюро економічної

безпеки України – підрозділами детективів, оперативно-технічними підрозділами. У той же час, проведення оперативно-розшукової діяльності іншими підрозділами зазначених органів, підрозділами інших міністерств, відомств, громадськими, приватними організаціями та особами забороняється [19].

Відповідно ж до положень ст. 41 Кримінального процесуального кодексу України, оперативні підрозділи органів Національної поліції, органів безпеки, Національного антикорупційного бюро України, органів Державного бюро розслідувань, органів Бюро економічної безпеки України, органів Державної прикордонної служби України, органів, установ виконання покарань та слідчих ізоляторів Державної кримінально-виконавчої служби України здійснюють слідчі (розшукові) дії та негласні слідчі (розшукові) дії в кримінальному провадженні за письмовим дорученням слідчого, дізнавача, прокурора, а підрозділ детективів, оперативно-технічний підрозділ та підрозділ внутрішнього контролю Національного антикорупційного бюро України – за письмовим дорученням детектива або прокурора Спеціалізованої антикорупційної прокуратури [6].

Таким чином, здійснення розшуку підозрюваного може бути доручено оперативним підрозділам, перелік яких передбачено положеннями ст. 41 Кримінального процесуального кодексу України. Про це слідчий вказує у постанові про оголошення розшуку. При цьому, доручення слідчого, прокурора щодо проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій є обов'язковими для виконання оперативним підрозділом. Разом із тим, під час виконання доручень слідчого, прокурора співробітник оперативного підрозділу користується повноваженнями слідчого. Однак співробітники оперативних підрозділів (крім підрозділу детективів, підрозділу внутрішнього контролю Національного антикорупційного бюро України) не мають права здійснювати процесуальні дії у кримінальному провадженні за власною ініціативою або звертатися з клопотаннями до слідчого судді чи прокурора [6, ст. 41].

Видається, здебільшого, в практичній діяльності розшук осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, здійснюють:

1) оперативні підрозділи органів Національної поліції України – розшуковують осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, слідчого судді, суду, ухиляються від виконання кримінального покарання,

пропали безвісти, та інших осіб у випадках, визначених законом [18, п. 7 ст. 23];

2) оперативні підрозділи Служби безпеки України – розшукують осіб, які переховуються у зв'язку із вчиненням кримінальних правопорушень, розслідування яких віднесено законодавством до компетенції Служби безпеки України [21, п. 3 ст. 24];

3) оперативні підрозділи органів Державного бюро розслідувань – розшукують осіб, які переховуються від слідства та суду за кримінальні правопорушення, розслідування яких віднесено до підслідності Державного бюро розслідувань [15, п. 5 ч. 1 ст. 6];

4) оперативні підрозділи органів Бюро економічної безпеки України – розшукують осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, слідчого судді, суду або ухиляються від відбування кримінального покарання за вчинення кримінальних правопорушень, віднесених законом до його підслідності [14, п. 4 ч. 1 ст. 8];

5) оперативні підрозділи органів Державної прикордонної служби України – розшукують у пунктах пропуску через державний кордон та у контрольних пунктах в'їзду/виїзду осіб, які переховуються від органів досудового розслідування та суду, ухиляються від відбування кримінальних покарань [16, п. 8 ст. 19].

Відмітимо, що Закон України «Про оперативну розшукову діяльність» надає достатньо широкі можливості оперативним підрозділам щодо встановлення місцеперебування осіб, які переховуються від органів досудового розслідування [19]. Слід також вказати, що після отримання відповідного доручення про розшук особи, яка переховується від органів досудового розслідування, усі заходи оперативні підрозділи планують та проводять самостійно.

Не можна не вказати, що Інструкцією з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні також визначено, що організація розшукової роботи покладається на керівників оперативних підрозділів. Керівник оперативного підрозділу: 1) погоджує зняття особи з розшуку з керівником органу досудового розслідування (дзізнання) шляхом візування ним відповідної облікової картки; 2) забезпечує у встановленому законодавством порядку закриття оперативно-розшукової справи лише за наявності копії постанови слідчого (дзізнавача) про відновлення досудового розслідування у зв'язку з установленням місцезнаходження підозрю-

ваного, а якщо досудове розслідування не зупинилося – за наявності документів, які підтверджують встановлення місцеперебування розшукуваної особи, а у випадках, коли особа підлягає видачі іншою державою, – після завершення проведення процесуальних дій у межах міжнародного співробітництва.

Після зупинення досудового розслідування в разі переховування підозрюваного від органів досудового розслідування з метою ухилення від кримінальної відповідальності оперативний підрозділ щомісяця письмово інформує слідчого (дзізнавача) про заходи, ужиті для встановлення його місцезнаходження. Разом із тим, у разі необхідності керівникові органу досудового розслідування (дзізнання), а також слідчому (дзізнавачу) надається можливість ознайомлення з матеріалами оперативно-розшукової справи (з додержанням режиму секретності). У той же час, керівник територіального органу поліції (у разі якщо оперативне супроводження досудового розслідування здійснюється територіальним (відокремленим) підрозділом – керівник цього територіального (відокремленого) підрозділу): 1) координує оперативно-розшукову діяльність підпорядкованих органів, підрозділів поліції під час розшуку підозрюваних; 2) щокварталу проводить оперативні наради з питань організації розшуку осіб, які переховуються від органів досудового розслідування. Слід також вказати, що керівник територіального органу, підрозділу поліції спільно з керівниками органу досудового розслідування (дзізнання) та оперативного підрозділу із залученням представників підрозділів інформаційного забезпечення щомісяця проводять взаємозвірення кількості підозрюваних, оголошених у розшук, та заведених оперативно-розшукових справ, за результатами якого складається акт такого взаємозвірення, який затверджується керівником територіального органу, підрозділу поліції.

Слід наголосити, що у кримінальних провадженнях про тяжкі та особливо тяжкі злочини, в яких підозрюваного оголошено в розшук, у разі наявності достатніх підстав вважати, що особа може переховуватися за межами України, слідчий відповідно до законодавства вирішує питання про оголошення особи в міжнародний розшук. При цьому, після оголошення підозрюваного у міжнародний розшук відповідно до ч. 6 ст. 193 Кримінального процесуального кодексу України слідчий звертається до суду з клопотанням про обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою.

Слідчий (дзізнавач) з метою отримання матеріалів, що характеризують особу

підозрюваного, громадянина іншої держави, відповідно до вимог ст. 551 Кримінального процесуального кодексу України негайно направляє до країни його походження запит про міжнародну правову допомогу.

У разі отримання інформації про те, що оголошений у розшук підозрюваний, який є громадянином іншої держави, перебуває на території цієї держави, слідчий у стислі строки відповідно до вимог розділу IX «Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження» Кримінального процесуального кодексу України у встановленому порядку надсилає запит про міжнародну правову допомогу в кримінальному провадженні або надсилає зазначене кримінальне провадження стосовно вказаної особи разом з клопотанням про передання кримінального провадження [17, п.п. 2–8 Р. 8].

Відповідно до положень Наказу Міністерства внутрішніх справ України «Про організацію діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України», начальник слідчого управління: забезпечує ефективне використання слідчими оперативної інформації при розшуку осіб, які переховуються від слідчих підрозділів та суду [20, пп. 11 п. 3 Р. 5].

У той же час, начальник слідчого відділу територіального (відокремленого) підрозділу Національної поліції України, крім повноважень, передбачених Кримінально процесуальним кодексом України: забезпечує в межах компетенції координацію діяльності слідчого відділу та підрозділів оперативно-технічних заходів та оперативної служби Головного управління національної поліції щодо проведення негласних слідчих (розшукових) дій оперативними підрозділами Головного управління національної поліції та міжрегіональними територіальними органами поліції; забезпечує ефективне використання слідчими оперативної інформації при досудовому розслідуванні кримінальних правопорушень, розшуку осіб, які переховуються від органів досудового розслідування та суду [20, пп. 3 п. 4 Р. 5].

Слідчий-методист: особисто приймає щомісячні звіти від керівників підпорядкованих слідчих підрозділів і вимагає від них списки кримінальних проваджень у яких досудове розслідування зупинене у звітному періоді у зв'язку з переховуванням підозрюваного від органів досудового розслідування з метою ухилення від кримінальної відповідальності і невстановлення його місцезнаходження, із зазначенням номерів розшукових справ [20, пп. 14 п. 3 Р. 7].

Істотне значення для розкриття змісту поняття взаємодії як способу реалізації діяль-

ності слідчих та оперативних підрозділів щодо встановлення місцеперебування осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, має питання про принципи такої взаємодії. Необхідно зазначити, що в цілому зазначена проблема розроблена ще недостатньо мірою, про що свідчить, зокрема, й той факт, що до теперішнього часу відсутня єдина точка зору на саме поняття принципів взаємодії. Так, одні й ті самі положення деякі автори розглядають як принципи, інші – як вимоги до взаємодії, треті – як загальні умови взаємодії тощо. Сформоване положення, мабуть, пояснюється тим, що названа проблема в літературі висвітлюється стосовно конкретних видів взаємодії. Це спричиняє, з одного боку, різне розуміння одних і тих же питань, а з іншого, – зосередження уваги, насамперед, на специфіці конкретних видів взаємодії. У вирішенні цього питання слід виходити з того, що під принципами взаємодії слідчих та оперативних підрозділів щодо встановлення місцеперебування осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, слід розуміти логічно впорядковану систему ідей, положень, які за допомогою критеріїв вибору, що містяться в них, адекватно відображають об'єктивні закономірності взаємодії і тією чи іншою мірою закріплені у нормативних актах. Серед таких принципів необхідно, насамперед, виокремити: 1) принцип швидкого, повного та неупередженого розслідування кримінальних правопорушень; 2) принцип самостійності слідчого (дознавача) в процесуальній діяльності, втручання в яку осіб, що не мають на те законних повноважень, забороняється; 3) принцип оптимального використання наявних можливостей органів досудового розслідування та оперативних підрозділів Національної поліції України у запобіганні, виявленні та розслідуванні кримінальних правопорушень; 4) принцип дотримання загальних засад кримінального провадження; 5) принцип забезпечення нерозголошення даних досудового розслідування [17, п. 3 Р. 1].

Перераховані принципи, видається, є основними, і їх розуміння та реалізація, безсумнівно, будуть сприяти удосконаленню взаємодії слідчих та оперативних підрозділів щодо встановлення місцеперебування осіб, які переховуються від органів досудового розслідування.

Отже, взаємодія як спосіб реалізації діяльності слідчих та оперативних підрозділів щодо встановлення місцеперебування осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, є невід'ємною якістю, ланкою і компонентом організації діяльності

компетентних органів. Її покликано забезпечити швидке, повне та неупереджене розслідування і судовий розгляд з тим, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини [6, ст. 2]. При цьому, взаємодія як спосіб реалізації діяльності слідчих та оперативних підрозділів щодо встановлення місцеперебування осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, характеризується:

- а) особливими суб'єктами взаємодії;
- б) особливим об'єктом здійснення впливу взаємодіючих суб'єктів;
- в) особливостями мети, форм та методів взаємодії.

При взаємодії у процесі реалізації діяльності слідчих та оперативних підрозділів щодо встановлення місцеперебування осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, суттєвим є те, що суб'єкти зазначеної системи тісно взаємодіють між собою, але кожен із них спеціалізується на вирішенні конкретних задач відповідно до своєї предметної компетенції. У результаті такої взаємодії зазначені суб'єкти доповнюють один одного, внаслідок чого утворюють чітку організаційну систему, яка є ядром організаційного забезпечення реалізації важливих інтересів суспільства та держави – проведення досудового розслідування та судового розгляду кримінальних проваджень, притягнення винних осіб до кримінальної відповідальності.

Висновки. Отже, не дивлячись на масштабне реформування державних інституцій, оновлення системи законодавства України, на жаль, у нашій державі й досі спостерігається відсутність чіткої регламентації основоположних правових категорій, наявність різних поглядів та підходів при визначенні їх сутності та правової природи. З практичної точки зору це, в першу чергу, впливає на ефективність реформування системи національного законодавства України, яке протягом останнього часу набуло широкого розмаху.

Взаємодія слідчих та оперативних підрозділів щодо встановлення місцеперебування осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, є необхідною умовою ефективною реалізації функцій та завдань кримінального судочинства, що дозволяє раціо-

нально використовувати можливості кожного з учасників такої діяльності, досягти поставленої мети з найменшими затратами ресурсів. Для налагодження результативної, науково обґрунтованої взаємодії у процесі встановлення місцеперебування осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, необхідно повною мірою комплексно використовувати сили і засоби, які є притаманними кожному із суб'єктів такої взаємодії, урахування характерних рис та особливостей прояву яких у процесі взаємодії дозволить підвищити ефективність усієї діяльності щодо встановлення місцеперебування осіб, які переховуються від органів досудового розслідування та досягнути кінцевого результату – проведення досудового розслідування та судового розгляду, притягнення винних осіб до кримінальної відповідальності.

Разом із тим, практика взаємодії як способу реалізації діяльності слідчих та оперативних підрозділів щодо встановлення місцеперебування осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, дає можливість зрозуміти, що неможливість знайти консенсусні рішення стосовно взаємодії обумовлена, насамперед, її недостатньою правовою урегульованістю, а також теоретичною нерозробленістю вказаної проблематики, через що її учасники не мають чіткого уявлення про завдання, організаційно-правові форми взаємодії. З метою поліпшення правової основи, структури, форм і методів взаємодії як способу реалізації діяльності слідчих та оперативних підрозділів щодо встановлення місцеперебування осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, необхідно удосконалювати чинне законодавство України, створювати її правову основу.

Між тим, вітчизняні реалії, пов'язані зі становленням Української держави як правової, демократичної та соціальної, вимагають розробки ґрунтовних наукових теоретичних основ взаємодії як способу реалізації діяльності слідчих та оперативних підрозділів щодо встановлення місцеперебування осіб, які переховуються від органів досудового розслідування, у зв'язку із чим актуальним видається подальше вивчення вказаної проблематики.

Література:

1. Бандурка О.М. Оперативно-розшукова діяльність : підручник. Харків : Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2002. Ч. 1. 336 с.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. Київ : Ірпінськ : ВТФ «Перун», 2002. 1428 с.
3. Долженков О.Ф. Взаємодія як чинник оптимізації правоохоронної діяльності. *Вісник Луганської академії внутрішніх справ МВС імені 10-річчя незалежності України*. 2002. № 4. С. 229–236.

4. Звирбуль В.К. Деятельность прокуратуры по предупреждению преступности: научные основы. Москва : Юридическая литература, 1971. 168 с.
5. Корнева Т.В. Взаємодія митних органів України з правоохоронними та деякими контролюючими органами. *Митна справа*. 2004. № 3. С. 15–19.
6. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. *Офіційний вісник України*. 2012. № 37. Ст. 1370.
7. Лисенко В.В., Лисенко О.В. Розшук осіб за дорученням слідчого, прокурора. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2018. № 4. С. 25–36.
8. Малая советская энциклопедия: в 10 т. 3-е изд. Москва : Советская энциклопедия, 1958–1960. Т. 2. 1958. (1274 стлб., 3 стр., илл. и карты; 30 л. илл. и карт.)
9. Міжнародна поліцейська енциклопедія: у 10 т. / відп. ред.: В.В. Коваленко, Є.М. Моїсеєв, В.Я. Тацій, Ю.С. Шемшученко. Київ: Атіка, 2010. Т. VI. Оперативно-розшукова діяльність поліції (міліції). 1128 с.
10. Оперативно-розшукова діяльність органів внутрішніх справ: загальн. част. : підручник / під заг. ред. Бородича Л.В. Луганськ, 1999. Т. 1. 390 с.
11. Пивненко В.П. Проблеми підвищення ефективності роботи правоохоронних органів в Україні у боротьбі з організованою злочинністю. *Вісник Академії правових наук України*. 1997. Вип. 1. С. 157–159.
12. Плішкін В.М. Теорія управління органами внутрішніх справ : підруч. / за ред. Ю.Ф. Кравченка. Київ : НАВСУ, 1999. 702 с.
13. Полищук А.Д. Взаимодействие милиции с добровольными народными дружинами в сфере охраны общественного порядка. Административно-правовой аспект : учеб. пособ. / А.Д. Полищук. Киев : НИИРИО КВШ МВД СССР им. Ф.Э. Дзержинского, 1981. 120 с.
14. Про Бюро економічної безпеки України: Закон України від 28.01.2021 р. № 1150-IX. *Офіційний вісник України*. 2021. № 25. Ст. 1151.
15. Про Державне бюро розслідувань : Закон України від 12.11.2015 р. № 794-VIII. *Офіційний вісник України*. 2016. № 6. Ст. 295.
16. Про Державну прикордонну службу України : Закон України від 03.04.2003 р. № 661-IV. *Офіційний вісник України*. 2003. № 17. Ст. 740.
17. Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 07.07.2017 р. № 575. *Офіційний вісник України*. 2017. № 67. Ст. 2019.
18. Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. *Офіційний вісник України*. 2015. № 63. Ст. 2075.
19. Про оперативно-розшукову діяльність : Закон України від 18.02.1992 р. № 2135-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 22. Ст. 303.
20. Про організацію діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України : Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 06.07.2017 р. № 570. *Офіційний вісник України*. 2017. № 72. Ст. 2212.
21. Про Службу безпеки України : Закон України від 25.03.1992 р. № 2229-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 27. Ст. 382.
22. Про Стратегію реформування судоустрою, судочинства та суміжних правових інститутів на 2015–2020 роки : Указ Президента України від 20.05.2015 р. № 276. *Офіційний вісник України*. 2015. № 41. Ст. 1267 (втратив чинність).
23. Про Стратегію розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства на 2021–2023 роки: Указ Президента України від 11.06.2021 р. № 231/2021. *Офіційний вісник України*. 2021. № 48. Ст. 2963.
24. Резвых В.Д. Взаимодействие в процессе административно-правового обеспечения режима социалистического хозяйствования : учеб. пособ. / В.Д. Резвых, И.А. Скляров. Горький : Изд-во ГВШ МВД СССР, 1977. 96 с.
25. Ситник Г.П. Методологічні аспекти формування понятійно-категоріального апарату національної безпеки. *Вісник Української академії державного управління*. 2000. № 2. С. 19–27.
26. Словарь русского языка: около 57000 слов / С.И. Ожегов; под ред. Н.Ю. Шведовой. 20-е изд. Москва : Рус. яз., 1988. 748 с.
27. Советский энциклопедический словарь / гл. ред. А.М. Прохоров. 3-е изд. Москва : Советская энциклопедия, 1985. 1600 с.
28. Тлумачний словник української мови / укл. Т.В. Ковальова, Л.П. Коврига. Харків : Синтекс, 2002. 672 с.

References:

1. Bandurka, O.M. (2002). *Operatyvno-rozshukova diialnist [Operative and investigative activity]*. Kharkiv : Vydavnytstvo Natsionalnoho universytetu vnutrishnikh sprav [in Ukrainian].
2. Busel, V.T. (Eds.). (2002). *Velykyi tлумachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy [Large explanatory dictionary of modern Ukrainian language]*. Kyiv : Irpin : VTF «Perun» [in Ukrainian].
3. Dolzhenkov, O.F. (2002). *Vzaiemodiia yak chynnyk optymizatsii pravookhoronnoi diialnosti [Interaction as a factor in the optimization of law enforcement activities]*. *Visnyk Luhanskoi akademii vnutrishnikh sprav*

MVS imeni 10-richchia nezalezhnosti Ukrainy – Bulletin of the Luhansk Academy of Internal Affairs of the Ministry of Internal Affairs named after the 10th anniversary of Ukraine's independence, 4, 229–236 [in Ukrainian].

4. Zvirbul, V.K. (1971). *Deyatelnost prokuratury po preduprezhdeniyu prestupnosti : nauchnyie osnovy [The activities of the prosecutor's office for the prevention of crime: scientific foundations]*. Moskva : Yuridicheskaya literatura [in Russian].

5. Kornieva, T.V. (2004). Vzaiemodiia mytnykh orhaniv Ukrainy z pravookhoronnymy ta deiakymy kontroliuuchymy orhanamy [Interaction of customs authorities of Ukraine with law enforcement and some controlling authorities]. *Mytna sprava – Customs business*, 3, 15–19 [in Ukrainian].

6. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy [Criminal Procedure Code of Ukraine]. (2012, April 13). *Ofitsiyniy visnyk Ukrainy – Official Herald of Ukraine*, 37, st. 1370 [in Ukrainian].

7. Lysenko, V.V., & Lysenko O.V. (2018). Rozshuk osib za doruchenniam slidchoho, prokurora [Search of persons on behalf of the investigator, prosecutor]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoi akademii vnutrishnikh sprav – Scientific Bulletin of the National Academy of Internal Affairs*, 4, 25–36 [in Ukrainian].

8. Malaya sovetskaya entsiklopediya (3 th ed.). (1958). (Vols. 1–10). Moskva : Sovetskaya entsiklopediya [in Russian].

9. Kovalenko, V.V., Moisieiev, Ye.M., Tatsii, V.Ia., & Shemshuchenko, Yu.S. (Ed.). (2010). *Mizhnarodna politseiska entsyklopediia [International police encyclopedia]*. (Vols. 1-10). Kyiv: Atika [in Ukrainian].

10. Borodych, L.V. (Eds.). (1999). *Operativno-rozshukova diialnist orhaniv vnutrishnikh sprav: zahalna chastyna [Operative and investigative activity of internal affairs bodies: general part]*. Luhansk [in Ukrainian].

11. Pyvnenko, V.P. (1997). Problemy pidvyshchennia efektyvnosti roboty pravookhoronnykh orhaniv v Ukraini u borotbi z orhanizovanoi zlochynnisti [Problems of increasing the effectiveness of law enforcement agencies in Ukraine in the fight against organized crime]. *Visnyk Akademii pravovykh nauk Ukrainy – Bulletin of the Academy of Legal Sciences of Ukraine*, 1, 157–159 [in Ukrainian].

12. Plishkin, V.M. (1999). Teoriia upravlinnia orhanamy vnutrishnikh sprav [Theory of management of internal affairs bodies]. Yu.F. Kravchenko (Ed.). Kyiv : NAVSU [in Ukrainian].

13. Polischuk, A.D. (1981). *Vzaimodeystvie militsii s dobrovolnyimi narodnyimi druzhinami v sfere ohrani obschestvennogo poriadka. Administrativno-pravovoy aspekt [The interaction of the police with voluntary people's wives in the sphere of public order protection. Administrative and legal aspect]*. Kiev : NIIRIO KVSh MVD SSSR im. F.E. Dzerzhinskogo [in Russian].

14. Zakon Ukrainy Pro Biuro ekonomichnoi bezpeky Ukrainy : pryiniaty 28.01.2021 p. roku № 1150-IX [Law of Ukraine On the Bureau of Economic Security of Ukraine from 28.01.2021, № 1150-IX]. (2021). *Ofitsiyniy visnyk Ukrainy – Official Gazette of Ukraine*, 25, st. 1151 [in Ukrainian].

15. Zakon Ukrainy Pro Derzhavne biuro rozsliduvan: pryiniaty 12.11.2015 roku № 794-VIII [Law of Ukraine On the State Bureau of Investigation from November 12, 2015, № 794-VIII]. (2016). *Ofitsiyniy visnyk Ukrainy – Official Gazette of Ukraine*, 6, st. 295 [in Ukrainian].

16. Zakon Ukrainy Pro Derzhavnu prykordonnu sluzhbu Ukrainy : pryiniaty 03.04.2003 roku № 661-IV [Law of Ukraine On the State Bureau of Investigation from November 12, 2015, № 794-VIII]. (2003). *Ofitsiyniy visnyk Ukrainy – Official Gazette of Ukraine*, 17, st. 740 [in Ukrainian].

17. Nakaz Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrainy Pro zatverdzhennia Instruksii z orhanizatsii vzaiemodii orhaniv dosudovoho rozsliduvannia z inshymy orhanamy ta pidrozdilamy Natsionalnoi politsii Ukrainy v zapobihanni kryminalnym pravoporushenniam, yikh vyavlenni ta rozsliduvanni : pryiniaty 07.07.2017 roku № 575 [Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine on the approval of the Instructions on the organization of the interaction of pre-trial investigation bodies with other bodies and units of the National Police of Ukraine in the prevention of criminal offenses, their detection and investigation from 07.07.2017, № 575]. (2017). *Ofitsiyniy visnyk Ukrainy – Official Gazette of Ukraine*, 67, st. 2019 [in Ukrainian].

18. Zakon Ukrainy Pro Natsionalnu politsiiu: pryiniaty 02.07.2015 roku № 580-VIII [Law of Ukraine on the National Police from July 2, 2015 № 580-VIII]. (2015). *Ofitsiyniy visnyk Ukrainy – Official Gazette of Ukraine*, 63, st. 2075 [in Ukrainian].

19. Zakon Ukrainy Pro operativno-rozshukovu diialnist : pryiniaty 18.02.1992 roku № 2135-XII [Law of Ukraine on operative and investigative activity from February 18, 1992 № 2135-XII]. (1992). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*, 22, st. 303 [in Ukrainian].

20. Nakaz Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrainy Pro orhanizatsiiu diialnosti slidchykh pidrozdiliv Natsionalnoi politsii Ukrainy : pryiniaty 06.07.2017 roku № 570 [Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine on the organization of the activities of investigative units of the National Police of Ukraine from 07.06.2017 № 570.]. (2017). *Ofitsiyniy visnyk Ukrainy – Official Gazette of Ukraine*, 72, st. 2212 [in Ukrainian].

21. Zakon Ukrainy Pro Sluzhbu bezpeky Ukrainy : pryiniaty 25.03.1992 roku № 2229- XII [Law of Ukraine On the Security Service of Ukraine from March 25, 1992 № 2229-XII]. (1992). *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Information of the Verkhovna Rada of Ukraine*, 27, st. 382 [in Ukrainian].

22. Ukaz Prezydenta Ukrainy Pro Stratehiiu reformuvannia sudoustroiu, sudochynstva ta sumizhnykh pravovykh institutiv na 2015-2020 roky : pryiniaty 20.05.2015 roku № 276 [Decree of the President of Ukraine On the Strategy of Reforming the Judiciary, Judiciary and Related Legal Institutions for 2015–2020 from May 20, 2015 № 276]. (2015). *Ofitsiyniy visnyk Ukrainy – Official Gazette of Ukraine*, 41, st. 1267 [in Ukrainian] (vtratyv chynnist).

23. Ukaz Prezidenta Ukrainy Pro Stratehiiu rozvytku systemy pravosuddia ta konstytutsiinoho sudochynstva na 2021–2023 roky: pryiniaty 11.06.2021 roku № 231/2021 [Decree of the President of Ukraine On the Strategy for the Development of the Justice System and Constitutional Judiciary for 2021–2023 from June 11, 2021 № 231/2021.] (2021). *Ofitsiyni visnyk Ukrainy – Official Gazette of Ukraine*, 48, st. 2963 [in Ukrainian].

24. Rezvyih, V.D., & Sklyarov I.A. (1977). *Vzaimodeystvie v protsesse administrativno-pravovogo obespecheniya rezhima sotsialisticheskogo hozyaystvovaniya [Interaction in the process of administrative and legal support of the regime of socialist economy]*. Gorkiy : Izd-vo GVSh MVD SSSR [in Russian].

25. Sytnyk, H.P. (2000). Metodolohichni aspekty formuvannya poniatino-katehorialnoho aparatu natsionalnoi bezpeky [Methodological aspects of the formation of the conceptual and categorical apparatus of national security]. *Visnyk Ukrainiskoi akademii derzhavnoho upravlinnia – Bulletin of the Ukrainian Academy of Public Administration*, 2. 19–27 [in Ukrainian].

26. Ozhegov, S.I. (1988). *Slovar russkogo yazyika: okolo 57000 slov [Dictionary of the Russian language: about 57,000 words]*. N.Yu. Shvedovoy (Ed.). Moskva : Russkiy yazyik [in Russian].

27. Prohorov, A.M. (Eds.). (1985). *Sovetskiy entsiklopedicheskiy slovar [Soviet Encyclopedic Dictionary]*. Moskva : Sovetskaya entsiklopediya [in Russian].

28. Kovalova, T.V. &, Kovryha, L.P. (2002). *Tlumachnyi slovnyk ukrainskoi movy [Interpretive dictionary of the Ukrainian language]*. Kharkiv: Synteks [in Ukrainian].